

Rozhodnutí Vyššího vojenského soudu ze dne 05.09.1961, sp. zn. To 46/61, ECLI:CZ:VVS:1961:TO.46.1961.1

Číslo: 3/1962

Právní věta: Procesní postavení poškozeného v adhézním řízení nelze přiznat osobě, která v důsledku trestné činnosti byla poškozena, pokud vzniklá škoda přímo s projednávaným trestným činem obžalovaného nesouvisí. V takovém případě nelze ani takovou osobu odkázat s jejími nároky na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. Pachatel, který odcizí věc náležející do majetku v socialistickém vlastnictví (půjčovně státního obchodu) v domnění, že jde o osobní vlastnictví vypůjčitele, dopouští se trestného činu pokusu krádeže podle § 8 odst. 1, § 247 odst. 1 tr. zák.

Soud: Vyšší vojenský soud

Datum rozhodnutí: 05.09.1961

Spisová značka: To 46/61

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení, Krádež, Náhrada škody, Pokus, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 8 odst. 1
§ 247 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vojenský obvodový soud uznal obžalovaného voj. z. sl. H. vinným mimo jiné trestným činem pokusu krádeže podle § 8 odst. 1, § 247 odst. 1 tr. zák. spáchaného tím, že ze skříňky svého kamaráda odcizil filmovací kameru vypůjčenou Vojenskými stavbami v domnění, že jde o osobní vlastnictví vypůjčitele a odsoudil ho k úhrnnému trestu odnětí svobody a trestům vedlejším.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obžalovanému uložena též povinnost nahradit občanu V., mechanizátoru, částku 250,- Kčs do 15 dnů od právní moci rozsudku, se zbytkem nároku byl poškozený odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Vyšší vojenský soud k odvolání vojenského obvodního prokurátora zrušil napadený rozsudek ve výroku o náhradě škody, pokud jím byla obžalovanému uložena povinnost nahradit občanu V., mechanizátoru, škodu ve výši 250,- Kčs do 15 dnů od právní moci rozsudku a se zbytkem byl poškozený odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Jinak zůstal napadený rozsudek nedotčen.

Z odůvodnění:

Vojenský obvodový prokurátor namítá, že soud pochybil, pokud občana V. považoval za poškozeného a přiznal mu v rámci trestního řízení nárok na náhradu škody. Odvolatel uvádí, že jmenovaný občan nebyl poškozen trestným činem obviněného, který byl předmětem tohoto trestního řízení a činí závěr, že záležitost mezi V. a obžalovaným pokud jde o náhradu škody může být projednána pouze v řízení ve věcech občanskoprávních.

Odvolání prokurátora je důvodné.

Vyšší vojenský soud v rámci přezkumné povinnosti uložené mu v ustanovení § 254 tr. ř. přezkoumal z podnětu odvolání správnost všech výroků, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo. Po přezkoumání rozsudku a podstatné části důkazů došel vyšší vojenský soud k závěru, že jak skutková zjištění, tak i právní posouzení i uložený trest odpovídají obsahu spisu a zákonu.

Vojenský obvodový soud však pochybil, pokud občanu V. přiznal v tomto trestním řízení postavení poškozeného a připustil uplatnění jeho nároku. Z ustanovení § 43 odst. 1 a 2 tr. ř. vyplývá, že soud prvního stupně nemá připustit k hlavnímu líčení jako poškozeného osobu, které nebylo ublíženo zažalovaným trestným činem, tj. skutkem uvedeným v žalobním návrhu, nebo které nebyla takovým skutkem způsobena škoda. Proto nemůže ani osoba, které byla způsobena, byť i majetková škoda, uplatňovat tuto škodu v trestním (adhezním) řízení, jestliže jí byla taková škoda způsobena toliko v nepřímé souvislosti s trestným činem, nikoliv však přímo zažalovaným trestným činem (skutkem) samotným. Tak tomu bylo v souzeném případě ohledně V., jemuž vojenský obvodový soud neprávem přiznal nárok na náhradu a kterého vůbec neprávem připustil jako poškozeného. (Obžalobou nebyl stíhán M. pro podvod spáchaný na občanu V. spáchaný tím, že mu dal odcizenou kameru do zástavy, aby na něm vylákal 300,- Kčs.)

Obžalovaný voj. z. sl. H. byl žalován pro odcizení snímací kamery E 8 v ceně 526,50 Kčs ze skříňky voj. M. Kamera byla vypůjčena od státního obchodu s drobným spotřebním zbožím a svěřena voj. M. k použití pro účely podniku. Obžalovaný, který skutek doznal, uvedl, že se domníval, že kamera je vlastnictvím voj. M. a výpovědmi svědků bylo prokázáno, že při odcizení byl veden snahou získat kameru, aniž mu záleželo na tom, kdo je vlastníkem. Obžalovaný ve svých výpovědích uváděl, že kdyby byl věděl, že kamera náleží do majetku v socialistickém vlastnictví, nebyl by ji odcizil. Tuto obhajobu se v průběhu trestního řízení nepodařilo vyvrátit. Proto právní posouzení věci soudem I. stupně je správné. Pachatel, který totiž odcizil věc náležející do majetku v socialistickém vlastnictví - v souzeném případě půjčovně státního obchodu - v domnění, že je osobním vlastnictvím vypůjčitele, dopouští se trestného činu pokusu krádeže pode § 8 odst. 1, § 247 odst. 1 tr. zák. Tento závěr odpovídá zákonu proto, že v souzeném případě nebylo možno obžalovanému prokázat snahu odcizit věc z majetku v socialistickém vlastnictví, byť i v nepřímém úmyslu. Jeho omyl v předmětu útoku se zřetelem k úmyslu pachatele nutno vyjádřit po stránce právní jako pokus krádeže, jak správně již odůvodnil vojenský soud (viz též č. 44/58 sb. rozh. tr.).

Při odvolacím líčení bylo dále zjištěno, že záhy po jejím odcizení dal obžalovaný kameru voj. N., který ji pak předal dalšímu občanu V. (se kterým společně voj. N. i obžalovaný popíjeli v hotelu) do zástavy za 300,- Kčs, předstíraje, že naléhavě potřebuje peníze, které mu během tří dnů vrátí, a vezme si kameru zpět. Takto získanou částku potom všichni společně propili. Obžalovaný voj. H. z peněz takto získaných obdržel podle vlastního doznání asi 50,- Kčs. Kamera zůstala v držení občana V. až do jeho vypátrání, načež byla předána prostřednictvím VB půjčovně státního obchodu. Občan V., který byl vyslechnut jako svědek, uplatnil nárok na náhradu škody v částce 300,- Kčs. Podnik Vojenské stavby, Praha, ač mezitím škodu půjčovně nahradil, nárok na náhradu škody neuplatnil.

V tomto trestním řízení nebyly stíhány ani osoby, které občan V. podvedly, ani nebylo žalováno jejich jednání v souvislosti s trestnou činností voj. z. sl. H. Občanu V. byla způsobena škoda jednáním osoby, která mu i odcizenou kameru nabídla, nikoliv však přímo trestnou činností, pro niž je v tomto trestním řízení stíhán obžalovaný voj. z. sl. H. Proto, i když občan V. utrpěl újmu a včas uplatnil nárok na náhradu škody v trestním řízení, nemá procesní postavení poškozeného. Majetkovou škodou způsobenou trestným činem ve smyslu § 43 odst. 1 tr. ř. rozumí se jen taková škoda, která poškozenému vznikla trestným činem, tedy jednáním obžalovaného nebo jako přímý důsledek jeho trestné činnosti, nikoli však trestné činnosti někoho jiného, zejména osoby nestíhané, nebo dalším jednáním, které není předmětem obžaloby a není konzumováno žalovaným trestným činem. Vzhledem k tomu nelze občanu V. přiznat procesní postavení poškozeného v tomto trestním řízení. Jeho nepřipuštění v trestním řízení znamená, že nemá práva vyplývající z ustanovení § § 43, 44, 196 odst. 1, § 246 odst. 1 písm. d) odst. 2 tr. ř. a v rozsudku se o jeho nárocích podle § § 228, 229 tr. ř. nerozhoduje, a to ani odkázáním na řízení ve věcech občanskoprávních. Soud 1. stupně měl proto v souzeném případě postupovat podle § 206 odst. 3 tr. ř. a občana V. neměl k hlavnímu líčení jako poškozeného připustit. V důsledku tohoto nelze mu přiznat ani náklady, které mu eventuelně uplatněním nároku na náhradu škody vznikly (§ § 154, 155 tr. ř.). Ježto V. vrátil kameru orgánům VB a v důsledku toho utrpěl újmu ve výši poskytnuté zálohy, tj. podle jeho tvrzení 300,- Kčs - má možnost, aby své nároky uplatnil v řízení ve věcech občanskoprávních (viz též č. 69/55 sb. rozh. tr.) vůči osobám, které za tuto škodu odpovídají.

Za poškozeného v tomto trestním řízení proti obžalovanému voj. z. sl. H. by bylo možno považovat a uplatnění nároku připustit u nájemce resp. vypůjčitele kamery tj. Vojenské stavby Praha. Ze sdělení Státního obchodu drobným spotřebním zbožím v Chebu je totiž patrné, že vypůjčitel zaplatil cenu odcizené kamery 526,50 Kčs a nájemné 1107,- Kčs. Ježto však uvedený podnik svůj nárok včas a řádně ve smyslu § 43 odst. 2 tr. ř. neuplatnil a kamera byla mezi tím do doby hlavního líčení již vrácena majiteli tj. půjčovně, nepřicházelo přiznání nároku v úvahu ani v tomto případě. Ovšem ani u podniku Vojenské stavby Praha, není vyloučeno, aby v řízení ve věcech občanskoprávních došlo k uplatnění nároku na náhradu škody, zejména pokud tomuto podniku krádeží vznikly škody na nájemném apod.